

Ämne: Människans språk 1

Årskurs: Gymnasiet

Tema: Kapitel 1 till 6 i kursboken "Språket, människan och världen"

Syfte

Provets mål är att bedöma elevernas förmåga att förstå och analysera grundläggande språkvetenskapliga begrepp och teorier från de första sex kapitlen i kurslitteraturen. Det omfattar områden som språkets ursprung och utveckling, språkets funktion i samhället, språkhistoria, samt centrala språkvetenskapliga perspektiv. Genom provet ska elevernas faktakunskaper, begreppsförståelse och förmåga att resonera kring språkliga fenomen prövas. Provet är kopplat till gymnasiets kursplan i språkvetenskap och ämnets kunskapskrav.

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Språkets ursprung och utveckling, språkhistoria	Eleven kan på ett enkelt sätt redogöra för språkets ursprung och språkfamiljer.	Eleven kan utförligt och nyanserat redogöra för språkets ursprung och språkfamiljer samt språkutveckling.
Språkets funktion och användning i samhället	Eleven kan med viss säkerhet beskriva språkets funktion och användning i olika sammanhang.	Eleven kan med god säkerhet analysera språkets funktion och användning i olika sammanhang.

Källa: Gy11, Människans språk 1, Gymnasiet

Prov

Faktafrågor

Antal poäng: 18

1. Vad kallas den teori som förklarar språkets ursprung som en gradvis utveckling genom evolution?
 - a) Skapelseberättelse
 - b) Evolutionsteorin
 - c) Språkets mutationsteori

- d) Kommunikationsmodellen
2. Vilket språkfamilj tillhör svenska?
 - a) Romanska
 - b) Germanska
 - c) Slaviska
 - d) Keltiska
3. Vad är skillnaden mellan ett språk och en dialekt?
 - a) Dialekt är ett helt annat språk
 - b) Dialekt är en variant inom ett språk som talas i ett visst geografiskt område
 - c) Dialekt och språk betyder samma sak
 - d) Dialekt används bara i skolan
4. Vilket av följande är ett exempel på ett språk med skrivsystemet kyrilliska alfabetet?
 - a) Svenska
 - b) Ryska
 - c) Engelska
 - d) Finska
5. Vad heter den del av språket som handlar om ord och dess betydelser?
 - a) Syntax
 - b) Semantik
 - c) Fonetik
 - d) Morfologi
6. Vilken funktion har språket enligt språkfunktionen "direktiv"?
 - a) Att uttrycka känslor
 - b) Att påverka och styra andra
 - c) Att beskriva verkligheten
 - d) Att skapa kontakt
7. Vad menas med begreppet "språklig variation"?
 - a) Alla människor talar exakt likadant
 - b) Att språk förändras över tid och varierar mellan grupper och platser
 - c) Språket är statiskt och oföränderligt
 - d) Det finns bara ett språk i världen
8. Vilken språkvetenskaplig gren studerar ljuden i språket?
 - a) Syntax
 - b) Fonetik
 - c) Semantik
 - d) Pragmatik
9. Vad innebär begreppet "språklig identitet"?
 - a) Hur en person ser ut
 - b) Hur en person uttrycker sig och identifierar sig genom språket
 - c) En persons yrke
 - d) En persons favoritfärg
10. Vilken av följande påståenden är korrekt om indoeuropeiska språk?
 - a) De talas bara i Indien

- b) De utgör en stor språkfamilj som omfattar många språk i Europa och Asien
- c) Det är en dialekt av svenska
- d) De är utdöda språk
- 11. Vad kallas den process där ett språk utvecklas och förändras över tid?
 - a) Språkbyte
 - b) Språkutveckling
 - c) Språkdöd
 - d) Språkbyte
- 12. Vilket begrepp beskriver hur ord sätts ihop till meningar?
 - a) Morfologi
 - b) Syntax
 - c) Semantik
 - d) Fonologi
- 13. Vilket språk har flest talare i världen?
 - a) Spanska
 - b) Engelska
 - c) Mandarin-kinesiska
 - d) Arabiska
- 14. Vad betyder begreppet "pidginspråk"?
 - a) Ett språk som används av barn
 - b) Ett enkelt språk skapat för kommunikation mellan människor med olika modersmål
 - c) Ett språk som bara talas av djur
 - d) Ett språk som är helt utdött
- 15. Vilken funktion har språket enligt språkfunktionen "expressiv"?
 - a) Att beskriva fakta
 - b) Att uttrycka känslor och attityder
 - c) Att ge instruktioner
 - d) Att fråga
- 16. Vad är ett "lingvistiskt fält"?
 - a) Ett område där språk studeras vetenskapligt
 - b) Ett fält där man odlar lingon
 - c) En plats där språk används
 - d) En del av hjärnan
- 17. Vad är skillnaden mellan "talat språk" och "skriftspråk"?
 - a) Talat språk är det som används i skrift, skriftspråk är det man säger
 - b) Talat språk är muntligt uttryck, skriftspråk är det som skrivs ner
 - c) Det finns ingen skillnad
 - d) Skriftspråk är alltid formellt
- 18. Vad är en "språklig norm"?
 - a) En regel eller standard för hur språket bör användas
 - b) En dialekt
 - c) Ett språkfel
 - d) Ett nytt ord

Ordkollen

Antal poäng: 12

Beskrivning: Nedan listas ord och begrepp som följs av tre alternativa förklaringar. Du ska ringa in det alternativ som är korrekt.

Ord	1	2	3
Semantik	Läran om språkets ljud	Läran om ordens betydelser	Läran om meningsuppbyggnad
Syntax	Regler för hur ord bildar meningar	Läran om språkets ljud	Läran om ordens ursprung
Fonetik	Läran om talets ljud	Läran om språkets historia	Läran om språkets variation
Morfologi	Läran om ordens uppbyggnad	Läran om språkets ljud	Läran om språkets betydelser
Dialekt	En annan form av språk	En språkvariant som talas i ett särskilt område	En felaktig språkform
Pidginspråk	Ett barnspråk	Ett förenklat språk för kommunikation mellan olika språk	Ett dött språk
Pragmatik	Läran om språkets betydelse i kontext	Läran om språkets ljud	Läran om språkets grammatik
Språkfamilj	En grupp av dialekter	En grupp språk som har gemensamt ursprung	Ett språk som är utdött
Språklig identitet	Hur en person identifierar sig via språket	Hur man talar i skolan	Hur ett språk låter
Indoeuropeiska	En språkfamilj som omfattar många språk	Ett språk i Indien	En dialekt i Europa

Ord	1	2	3
Språkutveckling	Hur språk förändras över tid	Att sluta använda ett språk	Att byta språk
Språklig norm	Regler för korrekt språkbruk	Ett nytt ord	En dialekt

Resonerande frågor

Antal poäng: 20

Beskrivning: Besvara nedanstående frågor så bra du kan. Du kan skriva dina svar på baksidan.

- Beskriv varför det är viktigt att studera språkhistoria och språkets utveckling. Ge exempel från kapitel 1-6 i kursboken.
- Förklara hur språkets funktion i samhället kan påverka människors identitet och gruppstillhörighet.
- Diskutera skillnader och likheter mellan talat språk och skriftspråk och varför båda är viktiga för kommunikation.
- Resonera kring hur språklig variation kan påverka kommunikationen mellan människor från olika regioner eller grupper.
- Etiskt dilemma: Språk förändras hela tiden, men vissa vill bevara "rätt" språkbruk. Vad tycker du om detta? Ska språket regleras strikt eller få utvecklas fritt? Motivera ditt svar.

Bedömning

Totalt antal poäng: 50

Betyg	Andel rätt	Poäng
E	Minst 30 %	15
D	45 %	23
C	60 %	30
B	75 %	38
A	90 %	45

Faktafrågorna och Ordkollen är tillsammans värda 30 poäng, medan de resonerande frågorna är värda 20 poäng. De resonerande frågorna bedöms utifrån kvalitet, resonemang och förmåga att koppla till kursinnehållet.

Tidsuppskattning: 60 minuter

Tags: [Prov](#)